

OBSAH

Úvod	7
1. CELIAKIA AKO AUTOIMUNITNÉ OCHORENIE	9
1.1 Definícia celiakie	9
1.2 Z histórie	11
1.3 Epidemiológia celiakie	15
1.4 Patofyziológia celiakie	19
1.5 Symptómy celiakie	28
1.6 Ochorenia asociované s celiakiou	30
1.7 Klinická manifestácia celiakie	31
2. DIAGNOSTIKA CELIAKIE	34
2.1 Anamnéza	34
2.2 Fyzikálne vyšetrenia	35
2.3 Laboratórne vyšetrenia	35
2.4 Špecifické sérologické testy pre celiakiu	39
2.4.1 Protilátky proti endomýziu (EMA)	42
2.4.2 Protilátky proti gliadínu (AGA)	44
2.4.3 Protilátky proti deamidovaným gliadínom (anti-DGP)	45
2.4.4 Protilátky proti tkanivovej transglutamináze (anti-tTG)	46
2.4.5 Princípy základných sérologických testov v diagnostike celiakie	49
2.5 Genetické vyšetrenie predispozície na celiakiu	53
2.6 Ostatné testy	55
2.7 Dychové testy	58
2.8 Enterobioptické vyšetrenie	62
3. SYMPTOMATICKÍ A ASYMPTOMATICKÍ PACIENTI	74
3.1 Rozdelenie pacientov podľa pohlavia	74
3.2 Rozdelenie podľa klinických príznakov	75
3.3 Enterobiopsia: odber a vyhodnotenie histologických vzoriek	77
3.4 Rozdelenie symptomatických a asymptomatických pacientov podľa pohlavia a histologických nálezov	82

3.5	Rozdelenie pacientov podľa výskytu/absencie symptómov a podľa histologických nálezov	83
3.6	Skriningové vyšetrenia asymptomatických pacientov	84
3.7	Porovnanie analyzovaných údajov s inými štúdiami	87
4.	ANALÝZA MOŽNOSTÍ DIAGNOSTIKOVANIA CELIAKIE U DETÍ A ADOLESCENTOV BEZ ENTEROBIOPTICKÝCH VYŠETRENÍ	89
4.1	Súbor pacientov a metodika práce	90
4.2	Analýza autoprotílátok	92
4.3	Analýza asociovaných HLA-DQ antigénov a alel	94
4.4	Kombinované výsledky testov podľa kritérií ESPGHAN pre definitívnu diagnostiku celiakie	95
4.5	Hodnotenie efektivity diagnostických metód	97
4.6	Zhrnutie a vyhodnotenie výsledkov analýzy	99
5.	ODPORÚČANÉ POSTUPY DIAGNOSTIKY CELIAKIE U DETÍ A ADOLESCENTOV	101
5.1	Spolupráca pediatra a pediatrického gastroenterológa	101
5.2	Odporúčané postupy diagnostiky celiakie u detí a adolescentov	102
5.2.1	Algoritmus I: Pacient so symptómami svedčiacimi o celiakii	103
5.2.2	Algoritmus II: Asymptomatický pacient bez symptómov nasvedčujúcich celiakii, ktorý patrí do vysokorizikovej skupiny	106
5.3	Niektoré otázky súvisiace s diagnostikou celiakie v súčasnosti	109
6.	TERAPIA CELIAKIE	111
6.1	Bezlepková diéta	111
6.2	Dôsledky nedodržiavania bezlepkovej diéty	114
6.3	Dispenzárna starostlivosť	116
6.4	Perspektívna terapia celiakie	116
6.5	Skrining celiakie	119
6.6	Tehotenstvo, dojčenie a celiakia	120

7. ZÁKLADY VÝŽIVY PRI CELIAKII	121
7.1 Lepok a jeho prahové hodnoty	121
7.2 Hodnotenie obsahu lepku v potravinách	125
7.3 Používanie symbolu přeškrtnutého klasu	126
7.4 Bezlepková diéta ako riziko nutričných deficiencií	127
7.5 Ovos ako súčasť bezlepkovej diéty?	141
7.6 Bezlepková diéta ako módný hit	144
7.7 Výroba bezlepkových výrobkov	146
7.8 FODMAP diéta	150
8. ZÁVER	155
9. ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	157